

ZVUCI, SLIKE I KNJIŽEVNA RIJEČ U ARHIVIMA

Međunarodni tjedan arhiva

5. - 11. lipnja 2023.

PROGRAMSKA KNJIŽICA

Zagreb, 2023.

Sadržaj

Arhivska djelatnost	4
Hrvatski državni arhiv.....	6
Državni arhiv u Bjelovaru	9
Državni arhiv u Dubrovniku	11
Državni arhiv u Gospiću	13
Državni arhiv u Karlovcu	15
Državni arhiv za Međimurje	16
Državni arhiv u Osijeku.....	17
Državni arhiv u Pazinu	23
Državni arhiv u Rijeci.....	25
Državni arhiv u Sisku.....	26
Državni arhiv u Slavonskom Brodu	28
Državni arhiv u Splitu.....	29
Državni arhiv u Šibeniku.....	31
Državni arhiv u Varaždinu.....	32
Državni arhiv u Virovitici.....	34
Državni arhiv u Vukovaru.....	36
Državni arhiv u Zadru	40
Državni arhiv u Zagrebu	43
Hrvatski memorijalno dokumentacijski centar Domovinskog rata	45
Znanstvena knjižnica Zadar.....	46
Knjižnice grada Zagreba	47
Muzej Prigorja.....	50
Kuća Šenoa.....	55
Dječji vrtić Grigor Vitez	56
Hrvatsko arhivističko društvo.....	57
Međunarodno arhivsko vijeće.....	58

PROGRAMI
ARHIVSKIH I SRODNIH
USTANOVA

Arhivska djelatnost

Arhivska je djelatnost u društvu imala svoj povijesni razvoj u kojemu je mijenjala naglaske na pojedine aspekte svoje uloge. Čuvanje isprava za dokazivanje prava i povlastica naglašavalo je imovinsko-pravnu stranu ove djelatnosti, čuvanje dokumenata uprave i pravosuđa isticalo je političko-upravni aspekt, a čuvanje zapisa za povijesna i druga istraživanja omogućavalo je dokazivanje nacionalnih interesa. Čuvanje pak sveobuhvatnoga arhivskoga građiva kao memorije ukupne zajednice trajno uokviruje temeljnu baštinsku zadaću arhivske djelatnosti.

Povijesni je razvoj dakle naglašavao pojedine aspekte te djelatnosti, a postupno se oblikovala i javna arhivska služba i definirane su njezine funkcije kao servisa države i građana. Ona danas svojim djelovanjem na području zaštite, preuzimanja, prikupljanja, obrade, čuvanja i korištenja arhivskoga građiva, odgojno-obrazovnih i kulturnih aktivnosti, interdisciplinarne i interinstitucionalne suradnje ima presudno važnu javnu ulogu i upravlja važnim procesima u interesu zajednice. Time trajno utječe na proces oblikovanja javne memorije i u Hrvatskoj. Arhivistički rad stoga treba promatrati u kontekstu širem od samog područja kulture i treba razlikovati njegovu ulogu i njegove rezultate u javnom i privatnom sektoru. Arhivska djelatnost i arhivska struka pri tome u prvom redu moraju biti podložne imperativu istine i imperativu općeg javnog dobra ne zanemarujući, dakako, i pojedinačno privatno dobro te nastojeći da ta dva dobra ne budu u koliziji.

Javna je arhivska služba ipak samo jedan segment djelovanja struke koju nazivamo arhivskom. Na međunarodnome planu postoji niz različitih pristupa i modela arhivske službe koji obuhvaćaju javne i privatne stvaratelje, imatelje i korisnike arhivskoga građiva najrazličitije provenijencije. Divergentnost arhivske službe, arhivskoga djelovanja ili arhivske teorije i prakse najlakše se može uočiti sagledavajući članstva i djelovanje Međunarodnog arhivskog vijeća, osobito kroz rad njegovih pojedinih sekcija (ICA Professional Sections). U tom širokom prostoru svoje mjesto imaju javni nacionalni i drugi arhivi na različitim razinama, ali jednako tako postoji interes i za privatnim arhivima čija je zadaća prikupljanje, zaštita, čuvanje, stručna obrada zapisa i pružanje informacija i usluga na temelju tih zapisa.

U Hrvatskoj glavninu arhivske djelatnosti obavlja javna arhivska služba. U okolnostima stabilnih društava javna arhivska služba uobičajeno redovito brine za gradivo državnih, područnih i lokalnih političkih tijela i javnih ustanova. U tranzicijskim okolnostima javna arhivska služba, osim brige za gradivo tih tijela i ustanova, jedina može imati snagu i potencijale temeljem kojih može voditi brigu o ukupnoj memoriji naroda ili države, odnosno

zajednice narodâ ili državâ. To je osobito važno na onim prostorima koji su imali turbulentnu povijest protkanu trajnom tranzicijom i mijenama. Iznimno je važno to osvijestiti danas, kad već neko vrijeme i u međunarodnome prostoru preteže stav da osim javnoga gradiva memoriju narodne i političke zajednice čini ono što možemo nazvati sveobuhvatnim arhivom; što uvelike obuhvaća i privatno gradivo razasuto kod različitih posjednika. Važnost arhivskoga gradiva privatnog karaktera sve se više naglašava i u arhivskoj teoriji i praksi zemalja Europske unije i šire. Suvremenim umrežavanjem informacija stvaraju se novi okviri „lokalnih, regionalnih i nacionalnih memorija i povijesti, ali također povijesti i identiteta političkih, religijskih i drugih društvenih skupina, kao i živih povijesti pojedinaca i obitelji“. Sve su to segmenti jedne cjelovite memorije i povijesti koja se najbolje može očuvati, istraživati i prezentirati samo na temelju koncepta sveobuhvatnoga arhiva.

Međutim, već su neko vrijeme javni resursi na kojima se temelji oblikovanje identiteta, znanja, kulture i baštine postali predmetom interesa ekonomskoga menadžmenta koji ih vidi značajnim komercijalno-iskoristivim bazenom za ostvarivanje profita. Istovremeno pojedine struke kao materijalni čuvari tih resursa, kao i samozatajni intelektualni radnici koji oblikuju identitet i znanje o baštini i kulturi, u opasnosti su da u znatnoj mjeri izgube iz ruku resurse koji su esencija identiteta. U tom smislu arhivski su i srodni stručni djelatnici dodatno odgovorni za stjecanje novih kompetencija i znanja kako bi se oduprli dijelu besmislene i štetne komercijalizacije neprofitnih sektora javnoga djelovanja u kulturi i znanosti.

Organizirana zajednica/društvo javnoj arhivskoj službi stoga povjerava brigu za informacije, dokumentarno znanje i arhivsku baštinu kao temelj identiteta na koji se nadograđuje konstrukt suvremenoga društva. Stoga i pitanja usmjeravanja i financiranja javne arhivske djelatnosti zahtijevaju veliku stručnu i političku ozbiljnost u daljnjim odlukama i postupcima.

Dr. sc. Dražen Kušen, arhivski savjetnik

(član Hrvatskoga arhivističkog društva i njegov prethodni predsjednik)

Hrvatski državni arhiv

Marulićev trg 21

10000 Zagreb

tel.: 01 4801 999

faks: 01 4829 000

Ravnatelj: dr. sc. Dinko Čutura

e-pošta: hda@arhiv.hr

<http://www.arhiv.hr/>

5. lipnja 2023.

Internetska poveznica događaja: www.arhiv.hr

13:00 sati.

Otvorenje izložbe *Bez riječi, samo glazba*

Autorice programa: Marina Selnik, Darija Hofgräff Marić, Anamarija Pupić Bakrač

Sažeti opis programa:

Izložba *Bez riječi, samo glazba* donosi odabrane dokumente iz 20 arhivskih fondova i zbirki Hrvatskog državnog arhiva i Metropolitanske knjižnice Zagrebačke nadbiskupije koji ukazuju na glazbeni život Hrvatske u razdoblju od 11. do 20. stoljeća. Izložba se sastoji od triju tematskih cjelina na kojima su prikazane različite arhivalije (dokumenti, notni zapisi, fotografije, razglednice, plakati, pozivnice na različita glazbena događanja i dr.). Ukupno 22 plakata donose priču o povijesti hrvatske glazbe, značajne predstavnike i djela za pojedina vremenska razdoblja. Prilikom otvorenja koristit ćemo i holografiju, kako bismo upriličili što atraktivniji vizualni dojam, na suvremen način naglašavajući značaj arhivskih zapisa.

6. lipnja 2023.

Internetska poveznica događaja: www.arhiv.hr

I.

13:00

Projekcija filma *9 ½*

Autor programa: Mladen Burić

II.

19:00 sati.

Večernji koncert *Hrvatskim notama kroz stoljeća*

Autor programa: Hrvatski državni arhiv

Sažeti opis programa:

I.

Film u trajanju od sat vremena koji sadrži amaterske snimke sa 6 kontinenata snimljene na 9,5 mm filmu u razdoblju od 1922. do 2022., uz muzičku podlogu orkestra studenata bolonjskog konzervatorija. Film započinje s 1922., godinom kada je ujedno i predstavljen prvi 9,5 milimetarski film proizveden u Francuskoj. Filmska vrpca izlazi iz okvira profesionalne upotrebe i ulazi u domove i obitelji bilježeći svakodnevne prizore iz života običnog čovjeka. Od Japana do Novog Zelanda, od Brazila do Kanade, preko Europe i Afrike 9,5 milimetarski film snimao je jedinstvene privatne trenutke svakodnevice tijekom 100 godina. Sadrži tri dijela: putopisi, interakcije s bliskim osobama i eksperimenti koji čine zaokruženu i zanimljivu cjelinu i svojevrsni presjek svakodnevnog života. Film se prikazuje diljem svijeta u suradnji s INEDITS European Association, obilježavajući postojanje amaterskog filma.

II.

Večernji koncert na kojem će nastupiti naši istaknuti izvođači klasične, moderne i suvremene glazbe (Klasja i Marijan Modrušan, Darko Domitrović, Dubravka Šeparović Mušović, Sandra Bagarić, Renato Matessi, Ivan Colarić, Lovro Juraga) koji će izvoditi djela doajena hrvatske

glazbe raznih žanrova kroz stoljeća (Jelić, Zajc, Lisinski, Krežma, Pejačević, Hatze, Špišić, Dedić, Diklić, Metikoš, Kabiljo, Stubić i dr.). Nekima od njih ove se godine obilježavaju značajne obljetnice: rođenja, smrti, objave najpoznatijih djela. Putovanjem kroz stoljeća prisjetit ćemo se glazbe koja je obilježila određena razdoblja i smještala Hrvatsku u europski glazbeni kontekst.

7. lipnja 2023.

Internetska poveznica događaja: www.arhiv.hr

12:00 sati.

Predavanje *Glazbeni kolaž hrvatske filmske glazbe*

Autori projekta: Irena Paulus i Mladen Burić

Sažeti opis programa:

Predavanje je priredila Irena Paulus, muzikologinja koja je filmsku glazbu specijalizirala na European Film Collegeu u Ebeltoftu u Danskoj, a zatim je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu magistrirala (2008.) i doktorirala (2010.) na temu filmske glazbe. Predavanje će pratiti isječci iz filmova s određenim ključnim glazbenim dionicama koje su obilježile hrvatski film, ali i hrvatsko glazbeno stvaralaštvo. Prezentacijski dio pripremio je Mladen Burić.

Državni arhiv u Bjelovaru

Trg Eugena Kvaternika 6

43000 Bjelovar

tel.: 043 244 487; 220 488

faks: 043 220 487

Ravnateljica: Martina Krivić Lekić

e-pošta: pisarnica@dabj.hr

<http://www.dabj.hr/>

5. lipnja 2023.

Narodna knjižnica Petar Preradović Bjelovar

18:00 sati.

Predstavljanje knjige *Kaleidoskop života. Stanovništvo župe Čazma u 19. stoljeću*

Autori programa: Martina Krivić Lekić, Juro Bijelić

Sažeti opis programa:

Knjiga naslova "Kaleidoskop života. Stanovništvo župe Čazma u 19. stoljeću " rad je povjesničara Jure Bijelića temeljen na istraživanju matičnih knjiga krštenih župe Čazma. Radi se o opsežnom djelu koje će nam približiti demografske aspekte župe Čazma u razdoblju od 1791. do 1910. godine. U prvom dijelu knjige autor donosi pregled i detaljnu analizu stanovništva Čazme do početka 20. stoljeća, dok u drugom dijelu donosi tablične prijepise upisa svih krštenika po prezimenima. Ovo će djelo biti zanimljivo istraživačima povjesničarima, filozofima, etnologima, sociologima i demografima, ali i stanovnicima Čazme koji će iz prijepisa matičnih knjiga moći rekonstruirati obiteljsku prošlost te na taj način osnažiti pripadnost

svom zavičaju i kulturi.

O knjizi govore autor Juro Bijelić, Sunčica Markanović, povjesničarka i knjižničarka, te Martina Krivić Lekić ispred nakladnika, Državnog arhiva u Bjelovaru.

6. lipnja 2023.

Državni arhiv u Bjelovaru, predvorje

Internetska poveznica događaja: <http://www.dabj.hr/virtualnei.php>

13:00 sati.

Otvorenje izložbe *Ivan Barešić – glazba iz arhiva*

Autorica izložbe: Martina Krivić Lekić

Trajanje programa: 6. 6. – 30. 6. 2023.

Sažeti opis programa:

Izložbom "Ivan Barešić – glazba iz arhiva" predstaviti ćemo dugogodišnji rad ovog gotovo zaboravljenog bjelovarskog glazbenika. Glazbom se počinje baviti sa 18 godina kada 1907. godine ulazi u pjevački i tamburaški zbor HORKUDA Golub. Iako je tokom godina bio član i zborovođa mnogih gradskih društava, s Golubom je ostao trajno povezan do svoje smrti 1968. godine. Državni arhiv u Bjelovaru preuzeo je gradivo Goluba u kojemu je sačuvan velik dio Barešićeva stvaralačkog opusa. Skladao je za tamburaški zbor koračnice, valcere, polke i mazurke, a osmislio je sustav kojim je poboljšao tadašnje štimanje tamburica kojim je poboljšao tadašnji Farkašev sustav tamburica.

Državni arhiv u Dubrovniku

Sv. Dominika 1

20000 Dubrovnik

tel.: 020 321 031; 020 321 032

faks: 020 321 060

Ravnateljica: Nikolina Pozniak

e-pošta: dad@dad.hr

<http://www.dad.hr>

7. lipnja 2023.

Državni arhiv u Zadru, Izložbena dvorana

12:00 sati.

Izložba Oteto iz tmine – fotografije Jakova Peručića: od Čilea do Korčule

Autori: Maro Grbić, Tonko Barčot (Državni arhiv u Dubrovniku – Arhivski sabirni centar Korčula – Lastovo)

Vrijeme trajanja: 7. 6. – 30. 6. 2023.

Sažeti opis programa:

Fotografije Jakova Peručića svjedočanstvo su života s kraja 19. i početka 20. st. na dva kontinenta. Ne samo kroz portrete, već i kroz pejzaže, prizore društvenog života, ali i svakodnevice i obiteljskog života Peručićevih. Fotografije su u punom smislu riječi otete iz tmine. Početkom 21. stoljeća Tonči Baždarić ih je spasio iz otpada i poslije donirao Arhivskom sabirnom centru Korčula-Lastovo. Već puno desetljeće radi se na otkrivanju zaboravljenog fotografa i njegovog djela, kao i na identifikaciji njegovih portreta.

Peručić je svoj fotografski put započeo u čileanskom Punta Arenasu krajem 19. st., nastavio ga u rodnoj Korčuli (1911.-1921.), a završio ga je upravo u Zadru, u kojem je i umro 1952. Stoga je izbor Zadra za upriličenje izložbe više nego simboličan. U svojim fotografijama Peručić nam se predstavlja kao obrtnik koji se snalazi u

improviziranim uvjetima, ali i kao dokumentarist i propagandist koji se na nizu snimaka poigravao simbolima a gdje god je i doslovno urezivao parole o talijanskom karakteru i sudbini Korčule. Peručićeva priča je i priča o dinamičnim političkim mijenama, nacionalnom identitetu, masovnim iseljavanjima i brisanju brojnih veza u kolektivnoj memoriji jedne zajednice, a što je rezultiralo činjenicom da se danas većina portretiranih ne može identificirati. Izborom najboljih radova, sa slijedom koji prati njegov vlastiti životni put, izložba će dati reprezentativni uvid u cjelinu njegovog rada koji ipak nije isključivo od dokumentarnog značaja. Naime, Peručić nam se otkriva i s djelima visoke likovne vrijednosti koja nadilaze lokalno značenje i ulaze u krug ponajboljih fotografija svoga vremena u Hrvatskoj.

9. lipnja 2023.

19:00 sati.

Izložba *Raspjevani šaptač*

Autorice: Sanja Curić, Tanja Ladišić, Nikša Selmani

Trajanje programa: 9. 6. – 1. 10. 2023.

Sažeti opis programa:

Jedan od onih nezaobilaznih „Dubrovčana sa zagrebačkom adresom“ zasigurno je i prvi veliki hrvatski šansonjer i autor popularne i zabavne glazbe - Vlaho Paljetak. Na tragu domaćeg Aristidea Bruanta, prepoznatljive vanjštine s crnim krilatim šeširom, crnim okvirom očala, crnom leptirastom bohemskom kravatom ili dugim dvometarskim šalom, uz neodoljiv šarm pomiješan s tihom, gotovo neprimjetnom sjetom Mediterana, Paljetak je do današnjeg dana ostao snažan i nezamjenjiv uzor i poticaj razvoju hrvatske zabavne glazbe i kulture. Izložba kojom se obilježava 130 godina od rođenja autora prati njegov život od djetinjstva i školovanja u Dubrovniku i Arbanasima do dolaska u Zagreb gdje je radio kao operni šaptač u Hrvatskom narodnom kazalištu, usporedo ostvarujući zapaženu karijeru prvog velikog šansonijera na ovim prostorima. Kroz presjek njegovog autorskog opusa, daje se naglasak na ona djela koja su u raznim preradama ostala aktualna.

Državni arhiv u Gospiću

Kaniška 17

53000 Gospić

tel.: 053 560 440

faks: 053 560 441

Ravnatelj: Ivica Mataija

e-pošta: info@arhiv-gospic.hr

<http://www.arhiv-gospic.hr/>

Izložba *dr. Ante Starčević – Otac Domovine 1823. – 2023.*

Autori: Državni arhiv u Gospiću, Hrvatski državni arhiv

Vrijeme trajanja: 23. 5. – 3. 7. 2023.

Sažeti opis programa:

Međunarodni dan arhiva Državni arhiv u Gospiću obilježit će izložbom *dr. Ante Starčević – Otac Domovine 1823. – 2023.*

Nastala u suradnji Državnog arhiva u Gospiću i Hrvatskog državnog arhiva, izložba, koncipirana od arhivskoga, knjižnog i muzejskoga gradiva, kronološki prikazuje najvažnije odrednice Starčevićeva života i stvaralaštva, ali posjetiteljima nudi i mogućnost suvremenog iščitavanja Starčevićeve književne, jezikoslovne, novinarske i političko-ideološke ostavštine, s posebnim osvrtom na njegovu važnost i tragove u hrvatskoj suvremenosti kao inspiracije književnoga, likovnog i kulturološkog stvaralaštva.

Izložba, na 24 plakata, donosi 346 digitaliziranih dokumenata, fotografija, zemljovida, ilustracija i grafika koje prate Starčevićev životni put, od rođenja u Velikom Žitniku, do konačnog odlaska 1896. godine u Zagrebu.

Osim plakata, u prigodno uređenom izložbenom prostoru, posjetiteljima se nudi uvid u muzejsku građu iz zbirke kolekcionara Ante Meštrovića, koji je više desetljeća svoga nastojanja posvetio prikupljanju dokumenata i građe različite provenijencije koja svjedoči o životu i ostavštini Oca Domovine. Posebno mjesto u izložbenom postavu posvećeno je

radnom stolu Ante Starčevića koji je za ovu izložbu posuđen iz fundusa Hrvatskog povijesnog muzeja. Izložba, postavljena u izložbenom prostoru Državnog arhiva u Gospiću, posjetiteljima je dostupna od 23. svibnja do 3. srpnja i važan je prilog i najava znanstvenom skupu s međunarodnim sudjelovanjem kojega 26. i 27. svibnja, pod nazivom *Suvremeni koncept domovine / The modern koncept of homeland*, organiziraju Odjel za nastavničke studije Sveučilišta u Zadru i Državni arhiv u Gospiću, a na kojemu će sudjelovati pedesetak domaćih i inozemnih znanstvenika.

ZVUCI, SLIKE I KNJIŽEVNA RIJEČ U ARHIVIMA

Državni arhiv u Karlovcu

Ljudevita Šestića 5

47000 Karlovac

tel.: 047 412 366; 412 361

faks: 047 412 362

Ravnateljica: Davorka Janković-Škrtić

e-pošta: daka-arhiv@ka.t-com.hr, arhiv@da-ka.hr

<http://www.da-ka-hr/>

6. lipnja 2023.

Državni arhiv u Karlovcu, dvorana

Internetska poveznica događaja: <http://www.da-ka-hr/>

12:00 sati.

Otvorenje izložbe *Tragom umjetnika kroz gradivo Državnog arhiva u Karlovcu*

Autori: Antonio Bosio, Ines Bučar, Marija Jagunić, Renato Knezac, Silvija Štakorec

Trajanje programa: 6. 6. – 14. 7. 2023.

Sažeti opis programa:

Izložba je posvećena poznatim književnicima, slikarima, glazbenicima i kazališnim umjetnicima koji su svojim radom i umjetničkim stvaralaštvom obogatili kulturni život naše karlovačke sredine, ali ujedno ostavili i duboki trag u hrvatskoj kulturi. Među ostalim, na izložbi će biti predstavljeno gradivo koje Državni arhiv u Karlovcu čuva o književnicima Dragojli Jarnević, Ivanu Goranu Kovačiću, Ivani Brlić Mažuranić, Slavku i Stjepanu Mihaliću; slikarima Slavi Raškaj, Vjekoslavu Karasu, Josipu Vaništi; glazbenicima iz obitelji Stahuljak, Rudolfu Tacliku; kazališnim umjetnicima Georgiju Paru i Smiljki Bencet Jagarić. Ovom izložbom obilježavamo i dvije osobito važne obljetnice za kulturni život grada Karlovca: 185 godina od osnivanja Ilirskog čitanja društva u Karlovcu kao jedne od prvih ilirskih čitaonica u Hrvatskoj i 165 godina od osnivanja Prvog hrvatskog pjevačkog društva

Zora. Posebna vrijednost ove izložbe je u tome što obuhvaća gradivo najrazličitije provenijencije: od fondova uprave, pravosuđa, odgoja i obrazovanja, društava i udruga, obiteljskih fondova do zbirki kao što su Zbirka matičnih knjiga i Zbirka oglasa, proglašenja i naredbi. Vrijedi istaknuti da će posjetitelji moći pročitati oporuku Dragojle Jarnević, vidjeti notne zapise Vladimira Stahuljaka, školske uspjehe Ivana Gorana Kovačića, Slavka Mihalića, Georgija Para te otkriti niz drugih zanimljivih tragova poznatih umjetnika u gradivu Državnog arhiva u Karlovcu.

Državni arhiv za Međimurje

Štrigova 102

40312 Štrigova

tel.: 040 312 600

faks: 040 312 600

Ravnatelj: Jurica Cesar

e-pošta: dram@dram.hr

<http://www.dram.hr/>

9. lipnja 2023.

Dom kulture Štrigova

Internetska poveznica događaja: www.dram.hr

Projekcija igranog filma *Dora* te predavanja na temu

Autor: Državni arhiv za Međimurje

Trajanje programa: 9. 6. – 16. 6. 2023.

Sažeti opis programa:

Povodom obilježavanja stote godišnje smrti hrvatske skladateljice Dore Pejačević Državni arhiv za Međimurje u suradnji s Hrvatskim državnim arhivom prikazat će igrani film *Kontesa Dora* (1993, 114 min) redatelja Zvonimira Berkovića o slučajnom susretu kabaret majstora Karla Armanija i grofice Dore Pejačević u Zagrebu. U sklopu programa u suradnji s osnovnim školama za učenike viših razreda održat će se predavanja o životnom putu velike hrvatske umjetnice.

Državni arhiv u Osijeku

Kamila Firingera 1

31000 Osijek

tel.: 031 207 240

faks: 031 200 337

Ravnatelj: dr. sc. Dražen Kušen

e-pošta: dao@dao.hr

<http://www.dao.hr/>

1. lipnja 2023.

Državni arhiv u Osijeku, dvorana i ulični izložbeni prostor

Internetska poveznica događaja: www.dao.hr

20:00 sati.

Multimedijalna izložba *20 osječkih SLUK-ova*

Autor izložbe: Dražen Kušen

Trajanje programa: lipanj-srpanj 2023.

Sažeti opis programa:

Radi se o multimedijalnoj izložbi koja je zajednički program Državnog arhiva u Osijeku i Dječjeg kazališta Branka Mihaljevića u Osijeku, povodom održavanja 29. susreta lutkara i lutkarskih kazališta Hrvatske (SLUK) 2023. i Međunarodnog tjedna /dana arhiva 2023., sa svrhom interinstitucionalne suradnje kako bi se „Zvuci, slike i književna riječ u arhivima“ predstavile javnosti. Poruke sa scene i oko scene 20 održanih osječkih SLUK-ova od 1970. do 2001. godine iznosimo ovom izložbom iz tame pismohrana i arhiva na svjetlo kazališne lutkarske scene za 29. SLUK (30. svibnja/4. lipnja 2023.), kao i na svjetlo arhivske izložbene scene za Međunarodni tje/dan arhiva (5./11. lipnja 2023). SLUK-ovcima i svim gostima Dječjeg kazališta Branka Mihaljevića kao i posjetiteljima Državnog arhiva u Osijeku nudimo dokumentarnu i multimedijalnu izložbu u prostorima Državnog arhiva u Osijeku.

U prvome dijelu izložbe predstavljene su izabrane tiskovine i press materijali, zajedno s fotografijama događanja i tekstovima predstava s kojima su glumci, redatelji i publika nastupali na SLUK-ovima u Osijeku. U drugom dijelu izložene su nagrade i priznanja osječkim kazališnim djelatnicima za strast i uspjeh u pripremi i realizaciji predstava i pojedinačnih uloga. U trećem dijelu izložbe se multimedijalnim putem posjetiteljima izložbe prenosi zvuk, slika i književna riječ lutkarskoga svijeta očuvana u arhivima i raspoloživa za ponovnu uporabu, upravo onako kako to za ovogodišnji Međunarodni tje/dan arhiva preporučuje Međunarodno arhivsko vijeće.

05. lipnja 2023.

I.

Internetska poveznica događaja: www.dao.hr

Dani otvorenih vrata arhiva

Autori programa: Djelatnici Državnog arhiva u Osijeku

Trajanje programa: od 5. lipnja u 9:00 do 9. lipnja u 19:00 sati.

II.

Državni arhiv u Osijeku – dvorana

Internetska poveznica događaja: www.dao.hr

Radionica *Piši priču, otputuj u povijest!*

Autorica programa: Erika Žilić Vincetić

Trajanje programa: 5. 6. 2023. 19:00-20:00 sati.

6. 6. 2023. 10:00-11:00 sati.

III.

Državni arhiv u Osijeku – dvorana

Internetska poveznica događaja: www.dao.hr

Predavanje i radionica *Gospodarstvo Osijeka u prošlosti*

Autor programa: Dario Mlinarević

Trajanje programa: 5. 7. – 7. 7.2023.

Sažeti opis programa:

I.

Organizirana stručna vodstva obuhvatit će stručno vodstvo kroz arhivska spremišta, izložbene prostore, čitaonicu, knjižaru i suvenirnicu. Posjetitelji će imati prilike s jedne strane vidjeti izgled zatvorenih arhivskih spremišta i arhivsko gradivo koje se u njima čuva, a s druge strane proći kroz sve otvorene arhivske prostore s javnom namjenom, kao i dio arhivske knjižnice. U arhivskoj knjižari i suvenirnici susrest će se s bogatstvom arhivskih izdanja i zanimljivim suvenirima. U sadašnjoj zgradi se osječki arhiv nalazi od 1975. godine. Zgrada je građena početkom 18. stoljeća u sklopu izgradnje osječke Tvrđe. Ima oko 2000 kvadratnih metara prostora, od čega na arhivska spremišta otpada oko 1500 kvadratnih metara, a ostalo na druge javne prostore za korisnike te radne prostore djelatnika. Nakon Domovinskog rata, obnovljena je 1996. godine. Od 2018. godine su dodatno uređeni prostori za javna događanja: korisnička čitaonica povezana s knjižnicom i prijemnim uredom, višenamjenska dvorana u prizemlju južnog krila zgrade, otvoreni hodnik ispod arkada u prizemlju istočnog krila zgrade kao

otvoreni postav arhivskih izložaba, javno dostupan posjetiteljima 24 sata u danu i 365 dana u godini.

II.

Radi se o radionici koja spaja arhivske izvore s kreativnim pisanjem. Polaznici će dobiti priliku kroz povijesne događaje, fotografije i karte iz fundusa Državnog arhiva kreativno se izraziti pisanjem. Žanr koji je najčešći kod ovakvog načina pisanja je povijesna fikcija, koja je u današnje vrijeme vrlo popularna, ne samo u književnosti, nego i na filmskom platnu. Prije početka pisanja, polaznici će dobiti kratke upute kako uopće pisati, a zatim će na uvid dobiti arhivske izvore uz koje će se svakome zasebno pokrenuti mašta. Nakon kreiranja kartice likova, točnog mjesta gdje će se radnja odvijati kao i vremena u kojem će se događati, polaznici će prionuti na pisanje. Kao proizvod ove radionice, očekujemo da će se iz nje izroditi vrlo zanimljive kratke priče ili čak začeci povijesnih romana. Voditeljica radionice Erika Žilić Vincetić autorica je romana žanra povijesna fikcija „Priča o kugi i nevidljivom Edgaru“. Ciljna skupina su mladi i odrasla dob.

III.

Na radionici će se sudionike upoznati s gospodarstvom Osijeka u prošlosti u razdoblju od 1850. do 1950. godine kroz sačuvane memorandume osječkog obrta industrije, trgovine i novčarstva. Posebno značenje u izradi memoranduma imaju grafički elementi i podaci o vlasnicima obrta industrijskih poduzeća, trgovina i novčarskih institucija. Mnogi podaci koji su sadržani na memorandumima nisu sačuvani na drugim dokumentima, pa imaju vrlo veliku vrijednost u proučavanju gospodarstva u prošlosti. Za povjesničare umjetnosti i poklonike dizajna u prošlosti, posebno su zanimljivi ukrasni detalji i grafički elementi koji su uvijek odraz vremena u kojem je memorandum nastao te statusa i razine imućnosti naručitelja. Voditelj radionice Dario Mlinarević je arhivski savjetnik koji se u svom redovitom radu bavi gradivom gospodarstva i bankarstva u fundusu Državnog arhiva u Osijeku. Ciljna skupina je uzrast osnovne i srednje škole.

6. lipnja 2023.

Državni arhiv u Osijeku – dvorana

Heraldička radionica

Autor programa: Krešimir Ibrišimović

Trajanje programa: 6. 6. 2023. 19:00-20:00

7. 6. 2023. 10:00-11:00

Sažeti opis programa:

Razgovor sa sudionicima o grbovima, njihovom dotadašnjem znanju o tome te primjerima. Na radionici će se sudionike upoznati s pravilima heraldike, dijelovima grba (multimedijski prikaz), nastankom, svrhom i pravilima oblikovanja grbova. Posebno značenje u izradi grbova imaju elementi koji tvore grb (boje, metali, likovi, oznake reda, plašt, kaciga...). Svi ti elementi će u radionici biti predstavljeni na primjerima iz gradiva u fondusu Državnog arhiva Osijeku. Voditelj radionice, Krešimir Ibrišimović je arhivist koji se u svom redovitom radu bavi starijim gradivom gradske uprave Osijeka od vremena oslobođenja grada od Osmanlija pa sve do 1945. godine. Ciljna skupina je uzrast osnovne i srednje škole.

7. lipnja 2023.

Državni arhiv u Osijeku – konzervatorsko-restauratorska radionica

Internetska poveznica događaja: www.dao.hr

Radionica izrade papira *Papiraonica*

Autorica programa: Mirta Tonc

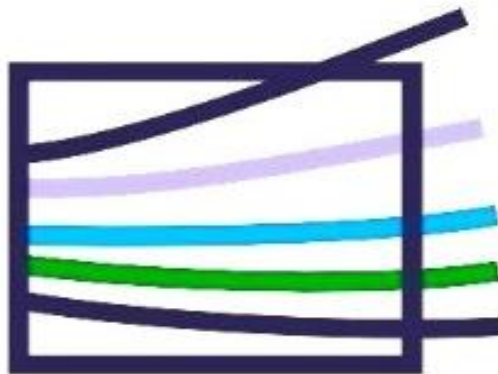
Trajanje programa: 7. 6. 2023. 19:00-20:00.

9. 6. 2023. 10:00-11:00

Sažeti opis programa:

Na radionici će se ručno praviti papir od starog kartona i papira preostalog kod rada u restauratorskoj radionici i kartonaži arhiva, koji će potom biti obojan u šarene boje te ukrašen suhim cvijećem. Radionica je namijenjena uzrastu od 10 do 13 godina te je broj sudionika

ograničen na 10. Sav materijal za radionicu je osiguran od strane Arhiva. Sudionici će pogledati i video o načinu izrade papira u prošlosti uz popratno tumačenje povijesti pisanja i materijala na kojem se zapisivalo dok se današnji papir nije pojavio u 12. Stoljeću, najprije od starih krpa, pa sve do današnje proizvodnje papira od drveta i recikliranog starog papira. Sudionici će biti upućeni u štedljivost uporabe papira jer se i kod recikliranja papira koristi velika količina vode što je loše za okoliš. Radionicom se namjerava animirati djecu za daljnje posjete arhivu i sudjelovanje u drugim informativnim i edukacijskim programima DAOS, na zanimljiv način će im biti predstavljeno i zanimanje „doktora“ za stare i "bolesne" knjige. Svi sudionici će moći ponijeti kućama rezultate svoga rada na izradi papira. Ciljna skupina su posjetitelji osnovnoškolske i srednjoškolske dobi.

Državni arhiv u Pazinu

Vladimira Nazora 3

52000 Pazin

tel.: 052 624 077

faks: 052 624 472

Ravnateljica: Mirela Mrak

e-pošta: dapa@dapa.hr

<http://www.dapa.hr/>

9. lipnja 2023.

Državni arhiv u Pazinu, Velika dvorana

Internetska poveznica događaja: www.dapa.hr

13:00 sati.

Otvorenje izložbe *Zvuci iz arhiva: Muzička omladina Pula (1963. – 1973.)*

Autorica izložbe: Lada Duraković

Sažeti opis programa:

U Velikoj dvorani Državnog arhiva u Pazinu u petak 9. lipnja 2023. u 13 sati bit će otvorena izložba sveučilišne profesorice i muzikologinje dr. sc. Lade Duraković.

Izložba je naslovljena *Zvuci iz arhiva: Muzička omladina Pula (1963. – 1973.)*, a riječ je o prikazu i presjeku djelovanja pulske podružnice Muzičke omladine Jugoslavije, osnovane 1963. godine s ciljem „okupljanja mladih, razvijanja smisla za umjetnost i kulturu, upoznavanja muzičkih dostignuća, razvijanja umjetničkih kriterija te ostvarivanja umjetničkih doživljaja kroz susrete i prijateljstva.“ Djelovanje Muzičke omladine bit će prikazano kroz 10 izložbenih panoa na kojima će se, pored prikaza osnivačke skupštine, obuhvatiti brojne

aktivnosti Omladine, poput gostovanja orkestara (Ljubljanske, Beogradske, Makedonske filharmonija), solističke recitale i komornu glazbu, muzičke škole, brojna inozemna gostovanja, suradnje s kulturno-umjetničkim društvima, Pulski simfonijski orkestar te kvizove i slušaonice. Autorica je istraživanja prikazana na izložbi obavljala unutar istraživačke djelatnosti Centra za kulturološka i povijesna istraživanja socijalizma pri Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli. S obzirom na to da će na izloženim plakatima u najvećoj mjeri biti prikazano arhivsko gradivo iz fonda HR-DAPA-641 Radio televizija Zagreb. Radio stanica Pula Državnog arhiva u Pazinu, namjera i cilj izložbe jest vizualizacijom arhivskoga gradiva potaknuti javnost na promicanje svijesti o važnosti očuvanja, ali i afirmiranja arhivskoga gradiva kao neizostavnog dijela pisane baštine jedne kulture i identiteta.

Državni arhiv u Rijeci

Park Nikole Hosta 2

51000 Rijeka

tel. : 051 336 445

faks: 051 336 447

Ravnatelj: Markus Leideck

e-pošta: pisarnica@riarhiv.hr

<http://www.riarhiv.hr/>

7. lipnja 2023.

Zavičajna zbirka Kastavštine u Kastvu, Državni arhiv u Rijeci

Internetska poveznica događaja: <http://www.riarhiv.hr/>

14:00-18:00 sati.

Program *Dan Digitalizacije va Kastve*

Organizatori/nositelji programa: Državni arhiv u Rijeci i Pomorski i povijesni muzej

Hrvatskog primorja Rijeka

Trajanje programa: 7. 6. 2023.

Sažeti opis programa:

Državni arhiv u Rijeci i Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeka povodom Dana grada Kastva i Međunarodnog tjedna arhiva organiziraju prvi *Dan Digitalizacije va Kastve*. Stanovnicima grada Kastva će programom biti omogućeno da arhivsko gradivo (dokumente, fotografije, razglednice, nacрте, karte...) iz vlastitih zbirki i obiteljskih fondova besplatno zaštitno snime i mrežno predstavе javnosti na topoteci DAR Državnog arhiva u Rijeci. Na taj način će se upotpunit već digitalizirano arhivsko gradivo s područja Kastva koje se nalazi u arhivu. Spojem javnog i privatnog arhivskog gradiva tako možemo dati što potpuniju sliku prošlih događaja na području Kastavštine te se pozivaju svi zainteresirani da se uključe.

Državni arhiv u Sisku

Frankopanska 21

44000 Sisak

tel.: 044/525-060

faks: 044/540-860

Ravnatelj: Nela Kušanić

e-pošta: info@dask.hr

<http://www.dask.hr>

5. lipnja 2023.

18:30 sati.

Otvorenje izložbe i predavanje na temu *Sanitarni kordon i kontumac u Kostajnici* Autorica izložbe: Ivana Horbec

Trajanje programa: 5. 6. – 31. 8. 2023.

Sažeti opis programa:

Izložba pod gornjim naslovom djelo je autorice: Ivane Horbec, više znanstvene suradnice na Hrvatskom institutu za povijest u Zagrebu. Izložba prezentira rezultate istraživanja ove znanstvenice na temu formiranja tzv. „Sanitarnog kordona – kompleksnog sustava stražarnica, karantena i obavještajne infrastrukture kojeg su habsburški vladari formirali tijekom 18. stoljeća na istočnim granicama Monarhije, poučeni epidemijama kuge koje su u nekoliko navrata od 1679. do 1738. prodrle iz Osmanskoga Carstva u hrvatske, mađarske i unutarnje austrijske zemlje. Svrha ovoga Kordona bila je sprječavanje širenja epidemija iz Osmanskoga Carstva u Monarhiju te omogućavanje prekogranične trgovine. Kordon je kao jedinstvena takva institucija činio jedan od temelja javnozdravstvenih mjera do sredine 19. stoljeća, a njegov znatan dio izgrađen je na području hrvatskih zemalja, uz granicu na rijekama Uni i Savi“ (I. Horbec: katalog istoimene izložbe, 2017.).

Dakle, riječ je o novim znanstvenim saznanjima vezanim za povijest sisačkog arhivskog područja. Stoga smo u dogovoru s autoricom, odlučili ovu izložbu predstaviti i zainteresiranoj

publici ovoga Arhiva (učenici srednjih škola i viših razreda osnovnih škola, korisnici arhivskog gradiva i zainteresirani građani).

Izložba je prvi puta bila postavljena u Hrvatskoj Kostajnici 2017. godine i činilo ju je samo 8 izložbenih plakata. Kako je od tada do danas dr.sc. Horbec prikupila novi materijal i došla do još nekih novih saznanja na ovu temu, izložba je za ovu prigodu (izlaganja u prostoru DASK) proširena i reorganizirana na 15 izložbenih panoa.

Državni arhiv u Sisku je u dogovoru s autoricom planirao ovu izložbu postaviti 2020. godine, no zbog COVID krize njena je realizacija odgođena.

Državni arhiv u Slavonskom Brodu

Augusta Cesarca 1

35000 Slavonski Brod

tel.: 035/446-573

faks: 035/404-040

Ravnatelj: Ivan Medved

e-pošta: dasb@dasb.hr

<http://www.dasb.hr>

6. lipnja 2023.

Internetska poveznica događaja: www.dasb.hr

13:00 sati.

Otvorenje izložbe “*Sve dam – samo da prodam!*” – *Oglasni prostor u tiskovinama 20. stoljeća*

Autori izložbe: Mislav Radošević, Joakim Čičić

Trajanje programa: 6. 6. – 30. 9. 2023.

Sažeti opis programa:

Državni arhiv u Slavonskom Brodu čuva bogatu *Zbirku časopisa i novina (HR-DASB-443)* u fizičkom i digitalnom obliku. Stari novinski oglasi mogu poslužiti kao zanimljivo svjedočanstvo o društvenim i gospodarskim aktivnostima tog vremena u gradu Slavonskom Brodu. Izložbom starih novinskih oglasa humorističnog karaktera želimo predstaviti ovaj dio arhivskog gradiva koje se čuva u Arhivu i potaknuti interes za njegovim istraživanjem.

Državni arhiv u Splitu

Ulica glagoljaša 18

21000 Split

tel.: 021/348-914

faks: 021/344-206

Ravnatelj: Bruna Horović Vuković

e-pošta: administracija@das.hr

<http://www.das.hr>

6. lipnja 2023.

Internetska poveznica događaja: www.das.hr

Otvorenje izložbe *Kultura i umjetnost po potrebi (umjetnici splitskog područja u Zbjegu)*

Autorice izložbe: Maja Demaria, Maja Kovačević Kuzmanić

Trajanje programa: lipanj-rujan 2023.

Sažeti opis programa:

Izložbom odabranih arhivskih zapisa sačuvanih najvećim dijelom u fondu HR-DAST-23, Jugoslavenski zbjeg u Egiptu, predstavljamo umjetnike koji su rođenjem ili svojim umjetničkim radom vezani uz Split, a u Zbjegu su ponajprije bili (prosvjetno-)kulturni radnici, samo ponekad i umjetnici (Marin Franičević, *Dani Hvarškoga kazališta* 1975). Veliki naš pisac, umjetnik s raznim ulogama u Zbjegu Ranko Marinković (*Slobodna Dalmacija*, 22.6.1945) piše : *Pustinja nije tiha, pustinja je nijema, gluha, nečujna. Pustinja je nemuzikalna kao ploča olova, kao guma, kao upijačica. Čovjek osjeća potrebu zvuka kao potrebu vode. (...) U kraju bez lista zelenila, bez znatnije uzvišice, u kraju beskrajno sivom, pjeskovitom i gluhom zaorila je gromka pjesma naših šuma i planina, ravno iz duše, iz misli, iz živaca "naše zemlje ponosne". Gluha sivina preнула se pjesmom, razbudila se, oživjela. (...) Kao da je čitavu tu pjeskovitu, sivu, tupu i gluhonijemu zblenutu pustoš zgrabio za prsa narod-stvaralac, čvrsto je prodrmao i dao joj ljudski izraz. Zagibala se mrtva pučina ritmom života, zamahom volje za život, za rad i stvaranje.* Kompozitori Josip Hatze, Marijan Burić, Tibor Dukes i Nikola Martinis su bili voditelji pjevačkih zborova čiji su nastupi hvaljeni i u

stranom tisku, a od solista se ističu velika mezzosopranistica Marija Gatin i Branko Kovačić, ujedno i voditelj dramske sekcije. Stvaralačku snagu platnenoga grada čine i književnici Živko Jeličić, Šime Vučetić i Aleksandar Ujdurović, glumac Mirko Vojković, baletni koreograf Veseljko Sulić, likovni umjetnici Rudolf Gerhardt Bunk, Živko Kljaković, Ante Kostović, Ante Šitić, Kuzma Vitaljić i Vojka Ružić (ujedno scenografkinja i voditeljica plesova kazališne grupe), arhitekti Boris Katunarić, Helen Baldasar, Andrija Čičin-Šain i Ivo Kurtović te fotograf Ljubomir Garbin.

10. listopada 2023.

Internetska poveznica događaja: www.das.hr

12:00 sati.

Otvorenje izložbe *Velo misto, a mali svijet*

Autorice izložbe: Vendi Ganza Marušić, Nikolina Cvitanović

Trajanje programa: 10. 10. – 22. 12. 2023.

Sažeti opis programa:

Državni arhiv u Splitu se na ovaj način uključuje u manifestaciju “Smojinih 100” kojom Split obilježava Godinu Miljenka Smoje. Izložba je posvećena seriji “Velo misto”. Biti će izloženi razni nacrti scenografije serije, isječci iz novina (“Slobodna Dalmacija” i “Nedjeljna Dalmacija”), maketa Bajamontijeve fontane, crtež Ljube Ivančića s uvodne špice, fotografije sa snimanja serije i fotografije Hajduka, rekviziti sa samog snimanja... Tijekom trajanja izložbe u Arhivu planirani su organizirani posjeti učenika srednjih škola te prigodna predavanja.

Državni arhiv u Šibeniku

Velimira Škorpika 6/A

22000 Šibenik

tel.: 022/312-514

Ravnateljica: Nataša Mučalo

e-pošta: dasi@dasi.hr

<http://www.dasi.hr>

5. lipnja 2023.

Hrvatsko narodno kazalište u Šibeniku (*Brešanova soba*)

Internetska poveznica događaja: <http://www.dasi.hr> , www.hnksi.hr

18:00 sati.

Javno predavanje „*Ostavština Ive Brešana u Državnom arhivu u Šibeniku*“

Autorica programa: Grozdana Cvitan

Trajanje programa: 5. 6. 2023.

Sažeti opis programa:

Autorica knjige „Trajni sukob s Nečastivim: Ivo Brešan“ Grozdana Cvitan održat će javno predavanje o ostavštini Ive Brešana koja se čuva u fondu obitelji Brešan u Državnom arhivu u Šibeniku, a kojega je detaljno istražila tijekom pisanja knjige. Sačuvano gradivo sadrži brojne vrijedne informacije za daljnja istraživanja Brešanovog života i djela.

Državni arhiv u Varaždinu

Koprivnička ulica 51

42000 Varaždin

tel.: 042 332 500

faks: 042 332 508

Ravnatelj: Damir Hrelja

e-pošta: dav@dav.hr

<http://www.dav.hr/>

6. lipnja 2023.

Državni arhiv u Varaždinu

Internetska poveznica događaja: www.dav.hr

12:00 sati.

Otvorenje izložbe *Književno stvaralaštvo Ivana Kukuljevića Sakcinskog*

Autor programa: Damir Hrelja

Trajanje programa: 6. 6. – 14. 7. 2023.

Sažeti opis programa:

Ivan Kukuljević Sakcinski (Jurketinec, 29.5.1816. – Puhakovec, 1.8.1889.), prema Tadiji Smičiklasu najplodniji je hrvatski pisac 19. stoljeća. Kukuljević pripada prvom naraštaju hrvatskih preporoditelja, a njegov književni rad sastoji se od poezije, pripovjedne proze, drama, putopisa i biografija. Kronološki njegov se književni rad može svrstati u tri razdoblja. Prvo je trajalo od 1834. do 1848.g. kada piše pjesme s ljubavnom tematikom, četiri pripovijetke i najvažnije drame. U razdoblju od 1842.g. do 1847.g. u četiri knjige „Različitih dela“ objavit će sve što je do tada napisao, držeći svoj književni opus zaokruženim. U prve dvije knjige objavit će pripovijetke: *Marta posadnica*, *Bugari*, *Bratja i Pauk*. U trećoj knjizi objavljuje drame: *Gusar* i *Poraz Mongolah*, dok u četvrtoj knjizi objavljuje vlastite pjesme, a u dodatku i narodne pjesme na različitim hrvatskim narječjima. Na kraju prvog razdoblja napisao je izrazito politički intoniranu zbirku pjesama *Slavjanke*. U razdoblju apsolutizma

nastala su dva dramska djela (*Nenadani sastanak* i *Ženit se ili ne ženit se*) i novela *Dva Slavena*, te Kukuljevićevi putopisi koje objavljuje u novinama i časopisima. Kronološki posljednju cjelinu čine *Povjestne pjesme* (1874.) i drame *Poturica* (1861.) i *Marula* (1879.). U fondu HR-DAVŽ-532. Obitelj Kukuljević čuvaju se, između ostaloga, i rukopisi objavljenih, ali i dosad neobjavljenih literarnih radova Ivana Kukuljevića Sakcinskog. Izložba „Književno stvaralaštvo Ivana Kukuljevića Sakcinskog“ donosi pregled najvažnijih sačuvanih Kukuljevićevih književnih rukopisa iz navedenog fonda. Uz originalne Kukuljevićeve rukopise koji su objavljeni, biti će izloženi i tiskani primjerci. Naime, u pojedinim slučajevima Kukuljević će zabilježiti da je nezadovoljan izmjenama koje su urednici, bez njegovog znanja, unijeli u njegove radove. Posebnu pak vrijednost i zanimljivost izložbe predstavljaju dosad neobjavljeni ili pak u potpunosti nepoznati književni radovi Ivana Kukuljevića Sakcinskog. I dok su u izdanju Državnog arhiva u Varaždinu 2018. i 2019.g. objavljene četiri dotad neobjavljene Kukuljevićeve drame (*Beg Bele*, *Nenadani sastanak*, *Skenderbeg*, *Ženit se ili ne ženit se*), u Obiteljskom fondu Kukuljević čuva se i određeni broj neobjavljenih Kukuljevićevih pjesama. Neke od njih se ljubavnom tematikom uklapaju u prvo razdoblje Kukuljevićevog književnog stvaralaštva, dok će dio njih prema političkom naboju i porukama pripadati samom kraju drugog ili u treće kronološko razdoblje njegovog pisanja. Među navedenim se rukopisima, značajem i opsegom, posebno ističe epska pjesma *Bezmir* spjevana 1844.g., a koju spominje kao „dio eposa“ i Tadija Smičiklas u govoru održanom na sjednici filologičko - historičkog razreda JAZU održanom 27. 1. 1892. godine. Isto tako, važno je istaknuti da se među rukopisima nalazi i *Pastir*, prva Kukuljevićeva pjesma izvorno pisana na hrvatskom jeziku za koju se dosad navodilo da je izgubljena. Cilj izložbe „Književno stvaralaštvo Ivana Kukuljevića Sakcinskog“ je ukazati na značaj Kukuljevićevog rada na polju književnosti, potaknuti nastavak istraživanja ovog segmenta golemog Kukuljevićevog stvaralačkog opusa i rad na objavljivanju dosad neobjavljenih radova.

Državni arhiv u Virovitici

Trg bana J. Jelačića 24

33000 Virovitica

tel.: 033 801 900

faks: 033 801 902

Ravnateljica: Dijana Cenger

e-pošta: arhiv.virovitica@vt.t-com.hr ; dav.tajnistvo@vt.t-com.hr

<http://www.dav.t.hr/>

9. lipnja 2023.

Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica

Internetska poveznica događaja: <https://www.dav.t.hr/>

11:00 sati.

Prezentacija brošure *Arhivski pogled kroz vrata starih virovitičkih čitaonica*

Autori programa: Stanislav Artuković, Dávid Karácsonyi

Trajanje programa: 9. 6. 2023.

Sažeti opis programa:

Na našim prostorima prvo čitaoničko društvo osnovano je 1750. u Zadru. Nazvano je Casino nobile. Do četrdesetih godina 19. stoljeća, odnosno do jačanja ideja narodnog preporoda, slična društva uglavnom su djelovala pod stranim nazivima npr. Casino, Casino-Verein, Gabinetto di lettura itd. Nakon toga otvaraju se čitaonice pod hrvatskim imenom. Najprije je to bilo u Varaždinu 1838., zatim Karlovcu i Zagrebu. Imale su politička i strukovna obilježja, a u njima se okupljaju narodni preporoditelji promovirajući potrebe njegovanja vlastitog jezika, kulture i identiteta. Prema dostupnim izvorima, nije moguće utvrditi postojanje ovakve čitaonice na virovitičkom području. Međutim, sredinom 19. stoljeća, bez sumnje je djelovalo društvo „Veroeczer casino“, što potvrđuju pečati otisnuti na njemačkim knjigama iz tog razdoblja sačuvanim u virovitičkoj Gradskoj knjižnici. Ono što je od posebnog značaja za

kulturni razvoj tadašnjeg trgovišta, svakako je osnutak društva „Kasino“ koje je djelovalo od 1874. U kasnijem periodu, u dostupnim izvorima i literaturi mogu se pronaći informacije o postojanju „Ratarske čitaonice“, „Hrvatske pučke čitaonice“, „Hrvatske čitaonice“, „Seljačke knjižnice“, „Radničke čitaonice“ te „Knjižnice Hrvatskog doma“. Nakon Drugog svjetskog rata djeluje „Narodna knjižnica“ koja se s vremenom razvija u današnju „Gradsku knjižnicu“. Svrha ovog rada je ukratko podsjetiti te donijeti neke nove spoznaje i zanimljive detalje iz povijesti pojedinih virovitičkih čitaonica, prosvjetnih društava te osoba koje su ostavile neizbrisiv trag u kulturnom razvoju sredine. Naglasak je stavljen na gradivo Državnog arhiva u Virovitici u čijem se fondusu nalaze fondovi HR-DAVT-215 Kasino (Građanska čitaonica) Virovitica i HR-DAVT 216 Radnička čitaonica u Virovitici.

ZVUCI, SLIKE I KNJIŽEVNA RIJEČ U ARHIVIMA

Državni arhiv u Vukovaru

Županijska 66

32000 Vukovar

tel.: 032 425 195; 032 333 934

faks: 032 450 066

Ravnatelj: Petar Elez

e-pošta: drzavni.arhiv.vu@davu.hr

<http://www.davu.hr/>

6. lipnja 2023.

Arhivski sabirni centar u Vinkovcima

Internetska poveznica događaja: www.davu.hr ; <https://www.pilar.hr/>

12:00 sati.

Znanstveno predavanje „General–bojnik Otmar Babić u kulturi sjećanja na prvi svjetski rat“

Autorica programa: Sandra Cvikić

Trajanje programa: 6. 6. 2023.

Sažeti opis programa:

U sklopu provedenih istraživanja koja se financiraju sredstvima *Hrvatske zaklade za znanost* u projektu pod nazivom: *Prvi svjetski rat u kulturi sjećanja – Zaboravljena baština* (HRZZ IP– 2019–04–5897) vojna povijest i uloga hrvatskih časnika austro–ugarske vojske nakon Prvog svjetskog rata nametnula se svojim bogatim arhivskim gradivom koja se nalazi u posjedu *Državnog arhiva u Vukovaru*. Arhivsko gradivo o vinkovačkom general–bojniku Otmaru Babiću (1861. – 1943.) do sada je bila nedovoljno istraženo kao i sudbina brojnih hrvatskih visokih časnika Austro–ugarske vojske. Izlaganje dr. sc. Sandre Cvikić sa *Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar* će u tom smislu pružiti uvid u sve probleme s kojima se susreću znanstvenici istražujući zaboravljene i zanemarene osobe i događaje iz hrvatske povijesti. Cilj je predavanja ukazati na razloge zbog kojih se kultura sjećanja na Prvi svjetski rat nije mogla

u Hrvatskoj razvijati, kako u međuratnom razdoblju za vrijeme Kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca / Kraljevine Jugoslavije, tako i za vrijeme socijalističke Jugoslavije. Biografija generala–bojnika Otmara Babića iz Vinkovaca zorno ukazuje na svu problematičnost izgradnje kulture sjećanja hrvatske nacije, koja se po završetku Prvoga svjetskog rata, kao jedna od nacija unutar Austro–ugarske Monarhije, našla na strani poraženih Centralnih sila i njihovih saveznika, a njegov primjer zorno ukazuje na način na koji su različiti državni režimi utjecali na stvaranje, održavanje i memorijalizaciju sjećanja i žrtve Prvoga svjetskog rata. Sudbina general–bojnika Otmara Babića ogledni je primjer hrvatskoga veterana kojega poslijeratni režimi brišu iz kolektivnog sjećanja hrvatske nacije po završetku Prvoga svjetskoga rata, ali istovremeno svjedoči i o neuništivoj snazi zatomljene povijesne istine koju nikada nije moguće u potpunosti izbrisati.

9. lipnja 2023.

Arhivski sabirni centar u Vinkovcima

Internetska poveznica događaja: www.davu.hr ; <https://www.pilar.hr/>

12:00 sati.

Tiskovna konferencija povodom svečane primopredaje zbirke fotografija Ante Miljka Arhivskom sabirnom centru u Vinkovcima Državnog arhiva u Vukovaru

Autori programa: Petar Elez, Hrvoje Vulić, Ante Miljak

Trajanje programa: 9. 6. 2023.

Sažeti opis programa:

Povodom svečane primopredaje privatne zbirke fotografija Ante Miljka, uglednog vinkovačkog gospodarstvenika i fotoamatera, Arhivskom sabirnom centru u Vinkovcima Državnog arhiva u Vukovaru, bit će organizirana i upriličena tiskovna konferencija. Spomenuta fotografska zbirka sadrži više tisuća fotografija koje dokumentiraju ratnu štetu na obiteljskim kućama, stambenim i javnim zgradama te sakralnim i drugim objektima nepokretne kulturne baštine s područja Vukovarsko–srijemske županije, počinjenu od strane

JNA i paravojsnih četničkih postrojbi tijekom Domovinskoga rata (1991. – 1998.), te je u tom smislu vrijedno svjedočanstvo i *dokument vremena o ratnoj kalvariji hrvatskoga istoka*. Na medijskoj će konferenciji ujedno biti najavljen i izdavački projekt objave fotomonografije s izborom najreprezentativnijih Miljkovih fotografija, a koja će biti tiskana u nakladi Državnog arhiva u Vukovaru i Gradskog muzeja Vinkovci, uz financijsku potporu Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske i Grada Vinkovaca.

14. lipnja 2023.

Ogranak Matice hrvatske u Vinkovcima

Internetska poveznica događaja: www.davu.hr

12:00 sati.

Obilježavanje svjetskog dana darivatelja krvi i projekcija filma redatelja Zrinka Ogresta: „Tata, da li si dao krv?“ iz 1984. godine

Autori programa: Zrinko Ogresta, Petar Elez, Dražen Švigelj, Mato Karalić
Trajanje programa: 14. 6. 2023.

Sažeti opis programa:

Povodom obilježavanja Međunarodnog dana / tjedna arhiva i Svjetskog dana darivatelja krvi Državni arhiv u Vukovaru- Arhivski sabirni centar u Vinkovcima u suradnji s Društvom Crvenoga križa Vukovarsko–srijemske županije i Ogrankom Matice hrvatske u Vinkovcima organizirat će projekciju edukativnog filma Crvenog križa: „Tata, da li si dao krv?“ iz 1984. godine. Autor filma i suradnik na njegovu scenariju je ugledni hrvatski redatelj Zrinko Ogresta. Film je, zajedno s 9 drugih edukativnih filmova Crvenoga križa, *pronaden* prilikom obrade i sređivanja arhivskog fonda: *HR– DAVU– VK– 770. Crveni križ Županja, 1947 – 2008*. Budući da su svi spomenuti filmovi snimljeni na filmskim vrpcama (pohranjenima u metalnim filmskim kutijama) bilo ih je potrebno tehnički pregledati i digitalizirati. Petar Elez, ravnatelj Državnog arhiva u Vukovaru, u tom će smislu, neposredno prije projekcije filma, predstaviti projekt digitalizacije spomenutog filmskog gradiva, Mato Karalić, predsjednik

Društva Crvenog križa Vukovarsko–srijemske županije, osvrnut će se na važnost dobrovoljnog darivanja krvi, a redatelj filma Zrinko Ogresta upoznat će javnost s povijesnim kontekstom nastanka i snimanja filma te se prisjetiti suradnika koji su na njemu radili. Također, uzvanike će u ime domaćina pozdraviti dr. sc. Dražen Švagelj, predsjednik OMH u Vinkovcima. Događanju će nazočiti i u njemu sudjelovati učenici i profesori vinkovačke gimnazije, kao i učenici i profesori drugih osnovnih i srednjih škola u Vinkovcima i Vukovarsko–srijemskoj županiji.

Državni arhiv u Zadru

Ruđera Boškovića 1

23000 Zadar

tel.: 023 211 530

faks: 023 214 908

Ravnatelj: dr. sc. Ante Gverić

e-pošta: dazd@dazd.hr

<http://www.dazd.hr/>

7. lipnja 2023.

Državni arhiv u Zadru, Izložbena dvorana

12:00 sati.

Izložba *Oteto iz tmine-fotografije Jakova Peručića od Čilea do Korčule*

Autori programa: Maro Grbić, Tonko Barčot

Trajanje programa: 7. 6. – 30. 6. 2023.

Sažeti opis programa:

Fotografije Jakova Peručića svjedočanstvo su života s kraja 19. i početka 20. st. na dva kontinenta. Ne samo kroz portrete, već i kroz pejzaže, prizore društvenog života, ali i svakodnevice i obiteljskog života Peručićevih. Fotografije su u punom smislu riječi otete iz tmine. Početkom 21. stoljeća Tonči Baždarić ih je spasio iz otpada i poslije donirao *Arhivskom sabirnom centru Korčula-Lastovo*, koji je suorganizator izložbe. Već puno desetljeće radi se na otkrivanju zaboravljenog fotografa i njegovog djela, kao i na identifikaciji njegovih portreta.

U svojim fotografijama Peručić nam se predstavlja kao obrtnik koji se snalazi u improviziranim uvjetima, ali i kao dokumentarist i propagandist koji se na nizu snimaka poigravao simbolima a gdje god je i doslovno urezivao parole o talijanskom karakteru i sudbini Korčule. Peručićeva priča je i priča o dinamičnim političkim mijenama, nacionalnom

identitetu, masovnim iseljavanjima i brisanju brojnih veza u kolektivnoj memoriji jedne zajednice, a što je rezultiralo činjenicom da se danas većina portretiranih ne može identificirati. Izborom najboljih radova, sa slijedom koji prati njegov vlastiti životni put, izložba će dati reprezentativni uvid u cjelinu njegovog rada koji ipak nije isključivo od dokumentarnog značaja. Naime, Peručić nam se otkriva i s djelima visoke likovne vrijednosti koja nadilaze lokalno značenje i ulaze u krug ponajboljih fotografija svoga vremena u Hrvatskoj.

Peručić je svoj fotografski put započeo u čileanskom Punta Arenasu krajem 19. st., nastavio ga u rodnoj Korčuli (1911.-1921.), a završio ga je upravo u Zadru, u kojem je i umro 1952. Stoga je izbor Zadra za upriličenje izložbe više nego simboličan.

12. lipnja 2023.

Državni arhiv u Zadru, Čitaonica

12:00 sati.

Predstavljanje knjige *Razni spomenici koji se odnose na povijest srednjovjekovne Hrvatske i okolnih krajeva. Svezak prvi. Jedanaesti svezak Listina Šime Ljubića. Od godine 1469. do godine 1490.* Skupio i uredio Davor Salihović

Autori programa: Mladen Ančić, Antun Nekić, Davor Salihović

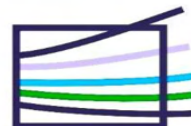
Trajanje programa: 12. lipnja 2023.

Sažeti opis programa:

Jedan od najznačajnijih dalmatinskih povjesničara 19. st. Šime Ljubić, izdao je od 1868. do 1891. u deset svezaka svoje poznate „Listine o odnošajih između južnog Slavenstva i Mletačke Republike“ / *Commissiones et relationes Venetae*. Riječ je o gradivu koje je Ljubić sakupio u venecijanskim i drugim arhivima. Svoj jedanaesti svezak nije uspio objaviti. Te bilješke i transkripcije nalaze se u njegovom fondu u Državnom arhivu u Zadru. Davor Salihović transkribirao je 191 dokument za razdoblje između 1469. i 1490. godine. Uz prijepis dokumenta, nalazi se i kritički aparat, povijesna studija, uvod, indeks te prijevod čitavog djela na engleski jezik (dvojezično izdanje), kako bi ovo vrijedno djelo bilo dostupno i stranim istraživačima.

ZVUCI, SLIKE I KNJIŽEVNA RIJEČ U ARHIVIMA

Državni arhiv u Zagrebu

Opatička 29

10000 Zagreb

tel.: 01 4807 150

faks: 01 4807 157

Ravnatelj: Darko Rubčić

e-pošta: info@daz.hr

<http://www.daz.hr/>

14. lipnja 2023.

Internetska poveznica događaja: <https://daz.hr/opjevani-zagrebacki-trgovi>

Muzej grada Zagreba, Državni arhiv u Zagrebu (Florijana Andrašeca 18)

13:00 sati.

Izložba *Opjevani zagrebački trgovi*

Autor programa: Vanja Devčić

Trajanje programa: 14. 6. – prosinac 2023.

Sažeti opis programa:

Povodom Dana grada Zagreba (31. svibnja) i Međunarodnog dana/tjedna arhiva 2023. Državni arhiv u Zagrebu je u mjesecu lipnju 2023. godine odlučio organizirati izložbu *Opjevani zagrebački trgovi*. Cilj je izložbe predstaviti stihove posvećene zagrebačkim trgovima, kao i arhivsko gradivo, i to primarno fotografije i razglednice iz različitih zbirki i fondova Državnog arhiva u Zagrebu, koje vizualno svjedoče o ljepoti odabranih trgova. Na izložbi je predstavljeno trinaest zagrebačkih trgova – četiri gornjogradska i devet trgova iz Donjeg grada te šireg gradskog središta, a osnovni kriterij izbora je bila njihova *opjevanost*, odnosno kvaliteta stihova posvećenih trgovima. S obzirom na mnoštvo stihova posvećenih Zagrebu i različitim temama i motivima povezanim s našim gradom, odlučili smo se baš za trgove zbog značenja kojeg oni imaju u gradskom prostoru, kao i u povijesnom razvoju grada.

Smatramo da je tema izložbe prigodna i u skladu s ovogodišnjom temom i smjericama Hrvatskog arhivističkog društva (*Zvuci, slike i književna riječ u arhivima*). Kako nemamo rukopisnu ostavštinu pojedinih pjesnika, posegnuli smo za knjižnom građom iz bogatog fundusa naše knjižnice, kao i za spomenutim arhivskim gradivom iz različitih fondova i zbirci Državnog arhiva u Zagrebu. Izložba je namijenjena svima: arhivističkoj zajednici i ostalim djelatnicima u kulturi, našim korisnicima te široj publici, kako Zagrepčanima, tako i gostima koji dolaze izbliza i izdaleka. Nadamo se da će izložba obogatiti i nadahnuti njezine posjetitelje!

Hrvatski memorijalno dokumentacijski centar Domovinskog rata

Marulićev trg 21

10000 Zagreb

tel.: 01 4801 915

faks: 01 4828 268

Ravnatelj: dr.sc. Ante Nazor

e-pošta: centar@centardomovinskograta.hr

<http://www.centardomovinskograta.hr/>

5. lipnja 2023.

Internetska poveznica događaja: www.centardomovinskograta.hr

Izložba *Umjetničko stvaralaštvo i stradanje kulturne baštine u Domovinskom ratu*

Autorica izložbe: Ana Holjevac Tuković

Trajanje programa: 5. 6. – 11. 6. 2023.

Sažeti opis programa:

Kroz zbirke i fondove HMDCDR-a dat će se prikaz umjetničkog stvaralaštva tijekom Domovinskog rata, koji će obuhvatiti crteže hrvatskih branitelja na bojišnici i djelovanje umjetničke bojne. Dio se odnosi na posebnu ediciju hrvatskog ratnog plakata, u izdanju Hrvatskog informativnog centra, kojim se nastojalo upozoriti svjetsku javnost na problem uništavanja spomeničke baštine tijekom velikosrpske agresije na Hrvatsku. Plakati s tom tematikom pripadaju ciklusu plakata „Help! Stop the war in Croatia“, „Help Croatia now“ i „Documenta Croatica“. Ekspresivnost poruke na plakatima iz toga ciklusa postignuta je ukomponiranim fotografijama prizora ratom porušenih i teško oštećenih kuća, crkava i druge kulture baštine. Želeći što uvjerljivije prikazati tragične posljedice rata, na plakatima se kao temeljni vizualni element pojavljuju ratne fotografije, koje su svojim jasnim, aktualnim i sugestivnim porukama upozoravale svjetsku javnost o ratnim stradanjima u Hrvatskoj te su bile usredotočene na zaustavljanje rata i promicanje prava Hrvatske na slobodu i neovisnost. Dio plakata odnosi se na održavanje humanitarnih koncerata i izložbi.

Znanstvena knjižnica Zadar

Ante Kuzmanića 3

23000 Zadar

tel.: 023 211 365; 023 214 911; 023 214 892

faks: 023 312 129

v.d. ravnatelj: Marijana Senkić-Klapan

e-pošta: zkzd@zkzd.hr

<http://www.zkzd.hr>

6. lipnja 2023.

Znanstvena knjižnica Zadar, Izložbena dvorana

Internetska poveznica događaja: www.zkzd.hr

12:00 sati.

Predstavljanje *Planine* Petra Zoranića u formatu zvučne knjige

Autorice programa: Marijana Senkić-Klapan, Norma Miočić

Trajanje programa: 6. 6. 2023.

Sažeti opis programa:

Povodom Međunarodnog tjedna arhiva od 5. do 11. lipnja 2023. Znanstvena knjižnica Zadar organizira 6. lipnja u 12:00 sati u Izložbenoj dvorani predstavljanje zvučne knjige *Planine* autora Petra Zoranića izrađene u zvučnom studiju Knjižnice. To se djelo u književnoj historiografiji često smatra prvim hrvatskim romanom, iako je pisan prozom i stihom. Premda autor samo jednoga poznatog djela, Zoranić je najznačajniji književnik zadarskoga kruga rođen u Zadru oko 1508. godine. Prvo izdanje *Planina* tiskano je 1569. godine. Projekt izrade zvučne knjige, koji provodi Znanstvena knjižnica, namijenjen je slijepim i slabovidnim osobama, osobama s oštećenjem vida i perceptivnim poteškoćama, te svima onima kojima čitanje standardnog (crnog) tiska predstavlja poteškoću. Projekt je financiran od strane Europske unije, u okviru programa Instrumenta pretpristupne pomoći prekogranične suradnje

Hrvatska – Bosna i Hercegovina 2007.-2013. Od 2010. godine u Knjižnici je otvorena Čitaonica prilagođena osobama s invaliditetom.

Knjižnice grada Zagreba

Knjižnica Vladimira Nazora

Vodovodna 13

10000 Zagreb

tel.: 01 3703 415; 01 3771 735

faks: 01 3771 735

Ravnatelj: Višnja Cej

e-mail: knjiznica.vladimira.nazora@kgz.hr

<http://kgz.hr>

22. svibnja 2023.

KGZ – Knjižnica Špansko-jug

Internetska poveznica događaja: www.kgz.hr

Izložba poštanskih maraka *Zagreb u mojem srcu*

Autor izložbe: Mala radionica filatelije – Ivan Librić, Željka Librić

Trajanje programa: 22. 5. – 12. 6. 2023.

Sažeti opis programa:

Prigodna izložba poštanskih maraka povodom Dana grada Zagreba. Izložene poštanske marke dio su privatne zbirke filatelista Ivana Librića. Filatelija je jedan od najraširenijih hobija na svijetu, zabava u kojoj mogu uživati i mladi i stari naraštaji. Sakupljanje maraka potiče aktivnost i radoznalost i poboljšava znanje o mjestima i događajima.

5. lipnja 2023.

I.

KGZ - Knjižnica Vladimira Nazora

Internetska poveznica događaja: www.kgz.hr

11:00 i 17:00 sati.

Prikazivanje filma *Zagorkine buntovnice*

Autorica programa: Martina Domaćinović, Knjižnica Vladimira Nazora

Trajanje programa: 5. 6. – 10. 6. 2023.

II.

Knjižnice grada Zagreba – Knjižnica Podsused

Internetska poveznica događaja: www.kgz.hr

14:00 sati.

Izložba *Susedgradska čitaonica u Podsusedu, 1913.*

Autorica izložbe: Sandra Berak, Knjižnica Podsused

Trajanje programa: 5. 6. – 12. 6. 2023.

Sažeti opis programa:

I.

Predstavljamo kratki film *Zagorkine buntovnice*, nastao na radionici *Škola za buntovnice* na Odjelu za djecu i mladež Knjižnice Vladimira Nazora. Radionica je namijenjena djevojčicama osnovnoškolskog uzrasta koje su, uz voditeljicu radionice Martinu Domaćinović, autorice i protagonistice filma. U današnjem svijetu djevojčice od rane dobi bivaju okružene pomalo iskrivljenim vrijednostima pa ih se na radionici upoznaje s neustrašivim ženama koje su ostavile trag svojim djelovanjem, borbama i neustrašivim duhom. Stoga nije slučajno što su

polaznice odabrale Mariju Jurić Zagorku kao onu koju predstavljaju jer Zagorka, kao ona koja je odmalena bila buntovnog duha i koja je često i nazivana Amazonkom hrvatskog feminizma, neiscrpna je inspiracija mladim buntovnicama. Film će se tijekom Međunarodnog tjedna arhiva prikazivati u prostoru knjižnice, a trajno je dostupan na YouTube kanalu Knjižnica grada Zagreba. <https://www.youtube.com/watch?v=ANc0W0XW4yU>.

II.

Zahvaljujući arhivskom gradivu sačuvanom u Hrvatskom državnom arhivu, Pravila društva (1913., 1923., 1936.) , zapisnici s osnivačkih i redovnih skupština, uz dokumente drugih društava toga vremena, od velikog su značaja za rekonstrukciju načina rada i utjecaja Susedgradske čitaonice na život Podsuseda toga vremena i njegove uloge u kulturnom i javnom životu Podsuseda. Pod utjecajem razvoja čitaoničkog pokreta u Hrvatskoj osnovana su i prva čitaonička društva u Podsusedu: Susedgradska čitaonica (1913.), koja 1923. godine mijenja ime u Hrvatska čitaonica u Podsusedu, te Hrvatska čitaonica Croatia u Podsusedu, u tvorničkoj kantini Tvornice Portland cementa (1923.). Čitaonica je poticala i pomagala osnivanje i rad drugih društava u Podsusedu, s njima je surađivala, a služila je i kao mjesto osnivanja i okupljanja drugim društvima. Izložbom uz 110 godina od osnutka prvog čitaoničkog društva u Knjižnici Podsused pridružujemo se obilježavanju Međunarodnog tjedna arhiva 2023. godine.

Muzej Prigorja

Trg Dragutina Domjanića 5

10360 Sesvete

tel.: 01 2001 601

Ravnatelj: Morena Želja Želle

e-pošta: info@muzejprigorja.hr

<https://www.muzejprigorja.hr>

1. lipnja 2023.

I.

Muzej Prigorja, Galerija Oblok Knjižnice Sesvete

Internetska poveznica događaja: <https://www.muzejprigorja.hr/izlozba-bvp-nm2021.htm>

Izložba Sesvetska balada Vesne Parun

Autorice programa: Žarka Vujić, Morena Želja Želle

Trajanje programa: 1. 6. 2023. – permanentno

II.

Muzej Prigorja, Goethe Institut Kroatien

Internetska poveznica događaja: <https://www.muzejprigorja.hr/izlozba-vpgi.html>

Izložba Vesna Parun: Klasični triptih: Goethe-Heine-Rilke

Autorice programa: Milka Car, Morena Želja Želle

Trajanje programa: 1. 6. 2023. – permanentno

III.

Nacionalni muzej literature "Nikola Vapcarov" Sofija, Bugarska

Internetska poveznica događaja: <https://www.muzejprigorja.hr/izlozba-fanatik-istine.html>

Izložba *Fanatik istine: Vesna Parun u NR Bugarskoj 1962. - 1967.*

Autorice programa: Ksenija Banović, Morena Želja Želle

Trajanje programa: 1. 6. 2023. – permanentno

Sažeti opis programa:

I.

Povodom desetogodišnjice smrti velike hrvatske pjesnikinje Vesne Parun (1922.-2010.) u Muzeju Prigorja u Sesvetama postavljena je izložba Balade Vesne Parun. Prvi dio izložbe pod naslovom Sesevetska balada Vesne Parun postavljen je u Galeriji Oblok Knjižnice Sesvete i u njemu se s nekoliko arhitektonskih crteža, tekstualnom legendom te suvremenom slikanom interpretacijom pjesme Balada prevarenog cvijeća (autorica Sanela Đurinec Raič) javnosti pojašnjava veza pjesnikinje sa Sesvetama. Naime, u Sesvetama je tijekom Drugog svjetskog rata i poraća u općini radio pjesnikinjin otac, a obitelj živjela u maloj dvorišnoj kućici na čijem se mjestu danas nalazi upravo Knjižnica Sesvete. Tu na sesevetskim putovima nastala je i poznata spomenuta balada te pjesma Napuštena. Jednako tako pjesnikinja je odavde tijekom rata pješke odlazila do Zagreba i prenosila mlijeko i hranu, kako je zapisala u autobiografskoj prozi Noć za pakost: moj život u 40 vreća. Prije gotovo 75 godina, u ovom je malom mjestu nadomak Zagreba Vesna Parun dočekala objelodanjenje svoje prve zbirke pjesama – epohalnu zbirku Zore i vihori izdalo je 1947. godine Društvo književnika Hrvatske, pod uredničkim okom Gustava Krkleca i s naslovnicom Ede Murtića. U Galeriji Kurija u Muzeju Prigorja izloženi su likovni radovi Parunove, njih petnaestak, mahom pejzaža i pogleda na draga dalmatinska mjesta, a koji svjedoče o njenoj likovnoj nadarenosti, sposobnosti dobrog komponiranja, hrabrog slaganja boja te jakoj ekspresiji. Pridružuju im se i primjeri primijenjenog slikarstva – kompozicije s dragim motivom riba, fotografije oslika njena stana u nekadašnjoj Badelovoj 15 u Dubravi i dekorativne cvjetne cjeline.

II.

U povodu 100. obljetnice rođenja Vesne Parun u Goethe Institutu Kroatien u Zagrebu postavljena je izložba, održano predavanje i prigodni recital od 8. 11. – 30. 11. 2022. godine.

Vođeni riječima akademika, pjesnika i prevoditelja Tonka Maroevića, velikog poštovatelja poezije Vesne Parun - "naša je kulturna dužnost i emocionalni dug podsjećati na njezino djelo epohalnoga značaja te poticati širu publiku da se okrenu inspirativnim stihovima i stranicama neprolazne vrijednosti!" postavili smo ovu izložbu. Manje je poznato da se, uz devedesetak autorskih knjiga koje je objavila, Vesna Parun bavila i prijevodom poezije s njemačkog, francuskog, slovenskog i bugarskog jezika. U novoustanovljenoj zbirci Vesne Parun u Muzeju Prigorja, između ostalog, čuvaju se i tri vlastoručno potpisana grafička lista prepjeva kanonskih njemačkih autora iz mape "Klasični triptih" u izdanju Otvorenog društva u Zagrebu 1995. godine: Johann Wolfgang Goethe: Erlkönig / Vilinski kralj, Heinrich Heine: Lorelei / Lorelaj i Rainer Maria Rilke: Herbsttag / Jesenji dan. Uz otvorenje izložbe red. prof. Milka Car održala je predavanje o prevodilačkom radu Vesne Parun i o velikim njemačkim prepjevima, a učenici Gimnazije Sesvete pod mentorstvom profesorica Andreje Korčanin i Marianne Brekalo izveli su prigodni recital i interpretirali balade Goethea, Heinea i Rilkea, odnosno njihove prepjeve Vesne Parun na njemačkom i hrvatskom jeziku. Ravnatelj Goethe Instituta Kroatien Dr. Árpád-Andreas Sölter otvorio je izložbu.

III.

Stotu smo godišnjicu Vesne Parun zaokružili gostujući tri dana u tri bugarske institucije nacionalnoga značaja - izložbom Fanatik istine i kniževnom večeri u Nacionalnome muzeju literature "Nikola Vapcarov", monodramom Vesne Tominac Matačić [Ja koja imam nevinije ruke](#) u Bugarskom narodnom teatru "Ivan Vazov" te predavanjem i promocijom knjige Marine Selnik i Denisa Derka [Kad ptica prestane voljeti](#) na najstarijem sofijskom sveučilištu "Sv. Kliment Ohridski". Riječima Katje Zografove, glavne kustosice u Nacionalnome muzeju literature: "Velika hrvatska, europska i svjetska pjesnikinja, koja Bugarsku smatra svojom "bogumilskim domovinom", to zaslužuje!"

Nakon što je kao dvadesetpetogodišnjakinja 1947. godine objavila svoju prvu pjesničku zbirku Zore i vihori, koja je nastajala mahom na sesvetskim i prigorskim cestama, agitpropovski kritičari sasjekli su je optužbama za malograđanski individualizam i anarhizam

te buržoasko, dekadentno i reakcionarno pjesništvo. Iste godine odlazi sudjelovati u gradnji pruge Šamac - Sarajevo, kako bi primjerom pokazala da nema ništa protiv takvih oblika organizacije rada. Tu upoznaje bugarske književnike Radoja Ralina i Blagu Dimitrovu i to cjeloživotno prijateljstvo skreće njezine životne puteve prema Bugarskoj. U razdoblju od 1962. do 1967. Vesna živi na relaciji Zagreb – Sofija. Kada bismo skupili sve prijevode bugarskih pjesnika koje je Vesna Parun objavljivala u periodici, kao i neobjavljene rukopise koje čuva Hrvatski državni arhiv, nastala bi vrlo vrijedna antologija bugarskoga pjesništva od razdoblja simbolizma do kraja 20. st. Bugarsku je poeziju prevodila bez rječnika, oslanjajući se na pjesničku intuiciju i sjećanja na Vitošu, Varnu, Trakiju..., čudeći se: „Dva tako srodna slavenska jezika, a kakvih li tvrdokornih prepreka kad su oba u galopu!“

5. lipnja 2023.

KGZ, Knjižnica Božidara Adžije

Internetska poveznica događaja:

<https://www.youtube.com/channel/UCfXHiuV6Euk0j2lGxnmNvA/featured>

Jutro poezije u knjižnici: Glasovi Književnog petka Vesne Parun

Autorice programa: Milkica Ursa, Ksenija Banović, Morena Želja Želle

Trajanje programa: 5. 6. 2023. – permanentno

Sažeti opis programa:

Vesna Parun, hrvatska književnica i prevoditeljica (1922. – 2010.), među pokretačima je književne tribine JUTRO POEZIJE, najstarije poetske tribine koja se održava do danas.

Javnosti je Vesna Parun poznata po životu koji je vodila na margini hrvatskih književnih društava, premda je najprevođenija hrvatska pjesnikinja i pripada joj veliko poglavlje suvremenoga pjesništva. I sama je prevodila, osobito bugarske pjesnike jer su je životne okolnosti vezivale uz Bugarsku - istaknula je Milkica Ursa iz Knjižnice Božidara Adžije.

Na Književnom petku u Radničkom domu 1966. godine Vesna Parun održala je predavanje na temu „Veče bugarske poezije“ o poslijeratnim bugarskim pjesnicima i govorila o sličnosti i

razlikama ta dva srodna jezika. Danas, 57 godina kasnije tog se vremena prisjetio i sudionik tadašnje tribine, književnik i prevoditelj Mate Maras, a poslušao se i dio snimke iz digitalizirane arhivske građe Književnog petka, koja se u cijelosti može preslušati isključivo u knjižnici Božidara Adžije. Gospodin Maras odao je i nekoliko malih prevoditeljskih tajni. Nekoliko crtica iz dugogodišnjeg druženja s Vesnom Parun podijelio je i Branko Pejnović, njen prijatelj i autor nekoliko dragocjenih audio i video zapisa o najvećoj hrvatskoj pjesnikinji XX. stoljeća. Pogledajte na Youtube kanalu Hrvatskog državnog arhiva.

O nastanku, postavljanju i gostovanju izložbe „Fanatik istine : Vesna Parun u NR Bugarskoj 1962. - 1967.“ govorile su ravnateljica Muzeja Prigorja, Morena Želja Želle i Ksenija Banović, književna prevoditeljica s bugarskog jezika i knjižničarka, koje su postavile izložbu u prosincu 2022. godine u sofijskome Nacionalnom muzeju literature "Nikola Vapcarov" u povodu stogodišnjice rođenja Vesne Parun.

Kuća Šenoa

Ulica Ive Mallina 27

10000 Zagreb

tel.: 091 7555 388

Voditeljica: Jasmina Reis

<https://kuca.senoa.eu>

5. lipnja 2023.

Internetska poveznica događaja: <https://kuca.senoa.eu> ; www.facebook.com/Kuca.Senoa/

Izložba *Crteži i siluete (škarorezi) Augusta Šenoae*

Autori programa: Jasmina Reis, Ivan Reis

Trajanje programa: 5. 6. – 11. 6. 2023.

Sažeti opis programa:

Kuća Šenoa, muzej Augusta Šenoae i njegove obitelji, stradala je u potresima 2020. godine, pa do cjelovite obnove naše programe realiziramo na mrežnoj stranici www.senoa.eu i na Facebook stranici Kuće Šenoa. Tijekom manifestacije Međunarodni dan/tjedan arhiva sudjelovat ćemo s izložbom crteža i silueta (škaroreza) Augusta Šenoae iz đачkih dana na način da ćemo svaki dan od 5. do 11. lipnja 2023. objaviti na mrežnoj i Facebook stranici nekoliko crteža i silueta nastalih u mladim danima Augusta Šenoae. Nastali su u vremenu od 1853. do 1854. godine i potpisani su od autora Augusta Schönoe. Zanimljivo je Alois Schönoa, otac Augusta Šenoae uokvirio siluete (škaroreze). Među njima je i autoportret Augusta Šenoae. Iz gimnazijskih svjedodžbi Augusta Šenoae znamo da je njegov učitelj crtanja bio Adolf Methudy. Također ćemo objaviti dijelove intervjua Slave Šenoa u kojima priča o crtežima supruga Augusta i tekstove Tonka Maroevića i Vinka Brešića koji su radili prilog kataloga izložbe navedenih crteža i škaroreza koja je održana u Kući Šenoa tijekom manifestacije Dani Augusta Šenoae, 2018. godine. Radi se o 19 crteža i 4 okvira sa siluetama (škarorezima) koji su konzervirani i restaurirani u Hrvatskom državnom arhivu 2019. godine. U privatnom su vlasništvu Jasmine Reis, voditeljice Kuće Šenoa i dopredsjednice udruge Svi naši Šenoae temeljem nasljednog prava. Crteži i siluete Augusta Šenoae upisani su u Registar pokretnih kulturnih dobara (Z-4742) pod rednim projevima 19-41 (ID 20-43). Želja nam je

širu javnost svih generacija upoznati i s likovnim djelima mladoga Augusta Šenoe čiji su talent za književno i likovno stvaralaštvo naslijedili sinovi Milan i Branko Šenoa.

Dječji vrtić Grigor Vitez

Ratarska 5

10000 Zagreb

tel./fax: 01 3860 933, 013862 089

e-mail: VRTIC.GRIGORAVITEZA@ZAGREB.HR

<https://VRTIC-GRIGORAVITEZA.ZAGREB.HR>

5. lipnja 2023.

DV Grigora Viteza - Stara škola

Internetska poveznica događaja: <https://VRTIC-GRIGORAVITEZA.ZAGREB.HR>

Izložba *Kako vrtići rastu?*

Autorice izložbe: Božica Knežević, Mirta Pucek

Trajanje programa: 5. 6. – 11. 6. 2023.

Sažeti opis programa:

Kroz suradnju vrtića, zajednice, udruga te stanovnika (roditelji, bake, djedovi...) Rudeša prikupljala se građa (fotografije, članke i priče) o izgradnji i širenju dječjeg vrtića u zagrebačkom kvartu Rudeš. Izložba prikazuje fotografije zgrada DV Grigora Viteza i okoliša kroz povijest.

Hrvatsko arhivističko društvo

Hrvatsko arhivističko društvo strukovna je udruga koja okuplja i organizira stručne djelatnike i druge zainteresirane osobe i udruge radi promicanja i unapređenja arhivistike, arhivske struke kao i stručnog arhivskog rada u Republici Hrvatskoj. Društvo je osnovano 1954. pod nazivom Društvo arhivskih radnika Hrvatske, a od 1994. djeluje pod današnjim nazivom.

Osnovne su zadaće Društva:

- razvijanje svijesti o arhivskom gradivu kao općem kulturnom dobru i o potrebi njegove primjerene zaštite;
- unapređenje stručnih standarda u obradi arhivskog gradiva;
- poticanje i pomaganje obrazovanja i stručnog usavršavanja djelatnika u arhivima i pismohranama;
- poticanje zanimanja za korištenje arhivskog gradiva i popularizacija arhivske djelatnosti;
- zaštita interesa arhivske struke;
- promicanje općih arhivističkih načela i posebno načela etičkog kodeksa arhivista;
- razvijanje suradnje sa srodnim udrugama i organizacijama u zemlji i inozemstvu

U izvršavanju svojih zadaća Hrvatsko arhivističko društvo surađuje s ustanovama i udrugama na području Republike Hrvatske, osobito s arhivskim ustanovama i srodnim strukovnim udruženjima. Na međunarodnom planu Hrvatsko arhivističko društvo surađuje s tijelima Međunarodnog arhivskog vijeća, čije je Društvo član, te s nacionalnim arhivističkim udruženjima u većem broju europskih zemalja.

Hrvatsko arhivističko društvo

Marulićev trg 21

10000 Zagreb

tel. +385 (0) 98 9149 638 (tajnik)

tel. +385 (0)1 4801 906 (predsjednica)

e-pošta: had@arhiv.hr

<http://www.had-info.hr/>

Međunarodno arhivsko vijeće

International Council on Archives (ICA)

<http://www.ica.org/>

Međunarodno arhivsko vijeće - International Council on Archives (ICA) stručna je međunarodna arhivistička organizacija koja okuplja oko 1400 članova iz 199 zemalja i područja. Među članovima su nacionalni arhivi, stručna udruženja arhivista i drugih informacijskih stručnjaka, područni, gradski i lokalni arhivi, arhivi drugih organizacija ili pojedinaca te individualni članovi koji svojim osobnim angažmanom kroz djelovanje ICA-e žele doprinosti razvoju arhivske teorije i prakse u svijetu. Njezina je osnovna zadaća usmjerena na promicanje zaštite, razvoja i korištenja svjetske arhivske baštine, a njezin rad na zaštiti i očuvanju svjetske memorije usmjeren je i na unaprjeđivanje razmjene informacija uz poštivanje kulturnih različitosti. U osnovi njezinih nastojanja svijest je o vrijednosti arhivskih ustanova koje nose memoriju naroda, društava i njihovih identiteta, a ta je memorija ugaoni kamen suvremenog informacijskog društva. Arhivske su ustanove naime garancija službene informacije i znanja o povijesti pojedinih osoba, organizacija i država i time predstavljaju temelj zdrave demokracije, napretka i dobrog upravljanja.

Nastojanja ICA-e sukladna su nastojanjima pojedinih nacionalnih udruga i ustanova, a u onim područjima gdje slične nacionalne udruge još ne postoje, ICA nastoji pružati pomoć pri usmjeravanju profesionalnih nastojanja arhivista. Ona nastoji na različitim razinama, od lokalne do međunarodne, pružati potporu za razmjenu zajedničkih stručnih inicijativa. U okviru rada ICA-e osnivaju se ad hoc odbori i radne grupe na različitim razinama za rad na posebnim projektima i aktivnostima za rješavanje nekih gorućih pitanja. Na redovitoj godišnjoj konferenciji raspravljaju se glavni profesionalni problemi u interesu struke, a stručnoj su javnosti informacije o tom radu dostupne u redovitim godišnjim i povremenim publikacijama. Privremenim ili trajnim okupljanjem stručnjaka kroz sekcije povezane s posebnim sadržajima ili pitanjima objedinjuje se respektabilan rad brojnih profesionalnih udruga i arhivista međunarodnih organizacija lokalne uprave, poslovnih i radnih tijela, sveučilišta, vjerskih zajednica, parlamenata i političkih stranaka. Nazivi i interesi pojedinih sekcija potvrđuju sveobuhvatnost interesa ICA-e s obzirom na problematiku arhivske profesije u suvremenom svijetu: Sekcija za edukaciju i izobrazbu (SAE), Sekcija za arhive vjerskih tradicija (SAFT), Sekcija za arhitektonske zapise (SAR), Sekcija za poslovne (business) arhive (SBA), Sekcija za međunarodne organizacije (SIO), Sekcija za književne i

umjetničke arhive (SLA), Sekcija za lokalne, gradske i područne arhive (SLMT), Sekcija profesionalnih udruga (SPA), Sekcija za sportske arhive (SPO), Sekcija za arhive i arhiviste parlamenata i političkih stranaka (SPP), Sekcija za arhive sveučilišta i znanstvenoistraživačkih instituta (SUV), Sekcija za arhive i ljudska prava (SAHR).

Knjižicu uredila: Martina Piškor

